

Slovenski



PRIJATEL.



Štev. 8. V Celovcu 15. avgusta 1868. **XVII. tečaj.**

Pridiga za 13. pobinkoštno nedeljo.

(Greh — mati časne nesreče; gov. —f—.)

„In ko je šel Jezus v neko vas, prišlo mu je naprot deset gobovih mož“.

(Luk. 17, 12.)

V v o d.

Strašna je bila gobova bolezen za telo, in usmiljenja vreden je bil, kdor jo je imel. Ali brez vse primere strašnejša je goba greha, sosebno smertnega greha za dušo, ker človeka na tem in na unem svetu nesrečnega dela. Greh je perve starše iz paradiža pregnal; greh je o Noetovem času ves človeški rod razun pobožnega očaka Noeta in njegove družinje v vodi vtopil, greh cele mesta z žveplom iz nebes požgal; in kdo prešteje jezera ljudi, ktere je greh od začetka sem do današnjega dne ob časno srečo in večno zveličanje pripravil! In vendar se ljudje te strašne dušne gobe skoraj že nič več ne bojé, in kakor obsedeni svoji lastni nesreči v žrelo hité. Veliko je bilo o Jezusovem času bolnikov s telesno gobo; ali brez primere več je dandanašnji na duši gobovih kristijanov. Zatoraj pa tudi obilno nesreč težko tlači Adamove otroke, in kdo prešteje vse križe in nadloge, ki zdaj človeški rod stiskajo in težé.

Da se bote posihmalo greha tem skerbnejši varovali, naj vam danes to žalostno resnico nekoliko razložim, ter skažem, da je smertni greh mati vse časne nesreče. Poslušajte!

Razlaga.

Naj večja nesreča, katero smertni greh naredi, je večna nesreča, ktera človeka unkraj groba dohiti in vekomaj terpi. Od nje molčim danes. Ljudje se je že malo boje, — ker ali nanjo več ne verujejo, ali si jo še dalje mislijo; dasiravno morebiti tako dalje ni, kakor se njim slepim zdi. Govorim le od časne nesreče, ki človeka že tu na svefu pretepa, katero pa terdovratnež pogostoma vsem drugim vzrokom pripisuje, kakor pregrehi, vsega zla edinemu vzroku. Pa tudi od te le na kratko govorim, in rečem:

Greh podere dušni pokoj, vzame mir vesti. Sv. pismo pravi: „Za grešnika ni miru!“ Da se od te resnice prepričaš, stopi z menoj, preljubi krisiijan! v ječe černe tmine, kamor pravica hudodelnike zapira. Oh kako jim pač kljuje v persih červ hude vesti, in jim ne da pokoja noč in dan. Kakor nekda Kajn nedolžnega brata vidi tolovaj ubitega soseda vsako noč s kervavo glavo pred svojim ležiščem, da se strahu prebudi, in ne ve ali se mu sanja ali je resnica. — In samici se zdi, da umorjeno dete vsak večer na novo kriči, in se vije pred njo v smertnih težavah; in je nima več mirne noči. — Ali kakor bi v požgani hiši strašilo, vže se vsako noč v novič, da nad tem požigavec plah iz spanja plane, kakor bi bil strašni klic v ognja sili zaslíšal. — In hudodelnika vsako noč žandar lovi, in se mu zdi, da pred sodbo stoji, hudobijo sicer taji, pa se le spet v govorjenju zmede in v besedi vlovi. — Tako neznano in grozovito marsikoga huda vest grize in žge, kakor bi mu bila spavna postelj mertvaški oder, in bi se z njim slednjo noč poslednja sodba poskušala, in bi bile ponočne tame večna prestrašna tema. — In ako je tudi kateri med njimi, ki nima kervavega madeža na vesti, in je le zavoljo tatvine, goljufije ali krive prisege v zaporu, in ima zaspano vest, še ne zbujeno, teži mu pa druga skerb serce, in objeda v dolgih nočeh, da praska in kljuje, kakor červ v lesu. Siromak si zmisli na otroke in ženo, in staro mater, kako jim doma silna žalost serce razjeda, in se ljudi sramujejo, kateri jih hudo sodijo in obrekujejo; in kako gre gospodarstvo rakovo pot in nazdol v dolgove, že pravda sama je veliko vzela. In dni se mu tako kasno naprej pomikajo, in ure tako počasno naprej gredó, kakor počasu cerla po močvirju v gojzdu merzla studenčnica. In čedalje misli, kaj ga čaka, kader spet prostost dobi? Zavoljo dolgov vedne skerbi, vedno očitane ljudi, in nič ko sramota brez konca in kraja. Zraven pa si spomni

nazaj na srečno dobo, dokler je še brez dolgov in pravde veselo živel, v sredi ljubljene družinje, in mu naj mlajše dete na misel pride, kako se mu je še zadnjikrat tako sladko nasmehljalo: oh pač mu silna žalost srce zaliva in se milo razjoka, da se sosed v bližnji postelji prebudi in zakriči: „kaj da je?“ On pa si z rokavom vroče solze obriše in si otira (suši) oči z oestro volnato odejo. — Misli pa si zdaj, ljuba duša! da vsakteri, ki v ječi zdihuje, ni le sam nesrečen, ampak ž njim vred so nesrečni tudi žena in otroci, starši, bratje in sestre in znanci. In v eni taki hiši jih sedi včasih po več ko sto jetnikov v zaporu. In da je s takimi hišami (ječami) dandanašnji ravno ko z hišami za nore; več ko jih zidajo, več jih je treba. Od kod to pride? Vse od greha. Naj bi mu grešnik ne bil pustil v srcu rasti in se odebeliti, ali pa naj bi ga bil precej o začetku s pravo pokoro iz njega iztrebil, vse bi se bilo drugače obrnilo in ne bilo bi ž njim tako dalje prišlo!

Iz ječe se v bolnišnice podajva; pa — saj ne bo treba tje hoditi, le rajši bolnike po hišah pogledjva, kjer jih po mestih in vaseh na tisuče leži. Ali meniš, da vse to terpljenje in ječanje v strašnih nočeh, bodlaji in mraz in vročina, ki bolnika čimza in kuha, in kar morajo domači prestat v vednih skerbeh in pri postrežbi in pri ponočnem čuvanju in nevarnosti, bolezen nalesti, — misliš, da vse to je tako nekako samo od sebe prišlo, da se je le namerilo in da se je golo naključilo? O ne: zakaj pa so živali, kader niso zaperte, vedno zdrave? Vseh teh nadlog in težav je večidel greh kriv: Bolnik je ali iz čistželnosti, ali pa iz lakomnosti čez mero delal, se prevzdignil ali pretegnil in ob moč in zdravje prišel. Ali pa je — bodi si zdaj ali poprej v mladosti nezmerno ali nesramno živel: Ali pa si je dal od jeze, nerodne ljubezni in drugih strast osmoditi in ožgati dušo in telo: Ali pa se je v službo podal, za katero ni zmožen in dosti močen bil: Ali pa je njegova bolezen obiskovanje božje zavoljo tega, ker je lakomišljeno živel in Boga pozabil. In če morda greha ni sam storil, storil ga je njegov bliženj. Njegovi starši ali dedje so otrokom hudo kri zapustili, ali pa premoženje ponidoma pognali, in pustili otroke v revščini in lakoti odrasti in oboleti; ali pa sta gospodar in gospodinja bolj skerbela za svojo živino, kakor za svojo družinjo, ktera je ravno pri tem v škodo in nesrečo prišla; ali pa je huda žena toliko časa nad svojim možem raglala, ali pa so si starši od termoglavih otrok toliko grenkega in bridkega vžili, da jim je iz tega bolezen v život zašla, in jih na posteljo vergla. Oh koliko ljudi bi bolnih ne bilo, ako bi sami ne bili grešili, ali ko bi bliženj greha delal ne bil!

Koliko bi vam lahko tudi še povedal od revščine in pomanjkanja, ki ljudi zavoljo grehov pokori; od slabih letinj, neznanih povodenj, strašnih neviht, hude živinske kuge in drugih nesreč, ki jih Bog za greha del na grešni svet pošilja. Pa bo zadosti od tega, da se pri tem predolgo ne mudim, da vam bom tudi še zamogel kako reč bolj na drobno razložiti, ter pokazati, v koliko nesrečo večkrat že en sam greh brez števila zadolženih in nedolžnih pripravi. — Kdo na primeru zamore prešteti vse nesreče vsake baže, ki se le samo iz pregrešne, nesramne ljubezni spočnó? Naj bi imel človek oko Vsevidnega, prepričal bi se, da skoraj v vsaki drugi ali tretji hiši ta kužna pregreha več ali manj žalosti in nesreče porodi. Ali nisi še slišal očeta ali mater tožiti, da je hči naenkrat vsa razmišljena in vertoglava postala, in je vso ljubezen in odkritoserčnost do njih zgubila, od kar se je po zadnjem plesu s sosedom soznani? — In dekla je bila tako poštena in zvesta, od kar pa se je z hlapcem spečala, postala je vsa drugačna, in jej vse prav pride, bodi si kruh ali meso, vino ali kaka druga reč? — In pestnja, namesto na otroka gledati in ga varovati, se vse drugam ozira, in po skrivnih kotih hodi za drugim spolom, kjer se reči godé, ktere bi se še imenovati ne smele med kristijani; otroka pa brez varha na kraju pusti, da se mu ne ravno malokrat kaka nesreča pripeti? — In mladeneč, ki je poprej ves svoj zaslužek donášal ubogim staršem, ki imajo razun njega še več mlajših preskerbeti, obeša ga zdaj na zapeljivko, ktera ga je v mrežo dobila; staršem pa zabavlja, ter pravi: „Bi pač neumen bil, ko bi vam vaše otroke redil“, — dasiravno jed in obleko le vendar tirja od njih. Stari oče pa, ki takih besed ni vaje bil, oh, kako jih težko prernaša, in mu serce težé, kakor mlinski kamen. In ako malopridni mladeneč tako osebo v slab stan pripravi, ter poprej mesa išče ko kruha; oh kako jo grize in vjeda naj poprej červ hude vesti, in jo je sram pred Bogom, po tem jo mami strah pred ljudmi, kterim svoj žalosten stan skriva, ter se laže in taji, dokler resnice obstati prisiljena ni. Kader se pa to zgodi, puli si žalostni oče lase z glave, in si s pestjo bije po čelu; stareji brat pa kolne in se roti, prestrašena mati joka in se milo solzi. Na dalje pride sramota očitno na dan, in dekleta in dekle pri vodnjaku (na studencu) si jo pripovedujejo, ter si nesrečni revi posmehujejo. Za tem pridejo stroški in druge težave. Nesrečnica pa je zgubila svoje poštenje, zgubila srečno preskerbljenje; veselo življenje jej mine, bogaboječnost zgine. Duša nje je kakor pretergana, za vse hudo zrela, ktero vanjo sili, kakor voda v navertani čoln. — Glejte, kaj nesramna, nečista ljubezen stori! in kdo je v stanu popisati vso silovito nesrečo, ki se iz nje razliva po celih soseskah, deželah in kraljestvih? kdo prešteti vse hudobije iz nje izvirajoče, otrokomore, tatvine, pohujšanje, in slabo izrejo od takih ljudi zapušče-

nih otrok? Res, da tudi zakonski starši pogostoma svoje otroke slabo izredé, ali tako slabo skoraj nikoli ne, kakor postranske matere in očetje. Prevzetnost, nečimurnost, tatvina, jeza in kletvina, gerdi pogovori, nesramni marnji, zmerjanje in opravljanje, sovražstvo in druge hudobije so takih nesrečnih otrok navadna vsakdanja jed in hrana, katere več dobivajo, ko kruha in mleka.

Kakor nečistost ima pa tudi vsaka druga pregreha, bodi si pijanost ali igreželnost ali kaka druga nerodnost, svoj lov po širokem svetu in draži in goni ljudi zadolžene in nedolžne tropoma zdaj v to, zdaj v drugo nesrečo. Ja, ko bi greha ne bilo, tisuč in tisuč zlegov bi med ljudmi ne bilo! — To pa je ravno nezapopadljiva slepota človekova, da je nespametniši od neumnih zveri! Je kaka žival v zanjki obvisela, ali nesrečna reva v mrežo se vjela; ko druge jo vidijo, proč bežé, da se tudi one ne vlové. Če pa po grehu tisuč in tisuč ljudi v nesreči obtiči, misli si neumnež, da le njemu samemu greh nič škodoval ne bo, in mu kakor slep in obseden v žrelo hiti. — Ko ga vidiš, bi se mu skoraj smejal, ter nesrečo privoščil, ko bi le časna bila, ter bi sam pri sebi rekel: zakaj pa je tako neumen in neveren, da se žalostnemu zgledu in nesreči drugih zmodriti in spametovati ne da! Ali če pomislimo grešne duše revni stan, in si spomnimo na nesrečo, ki grešnika na unem svetu čaka, ne bomo se smejali ampak jokali, in vsakega takega reveža milo obžalovali.

V nekih starih bukvah berem to priliko: Kdor svoje serce le na časno navezuje, na večno pa pozabi; le svoji poželjivosti streže, dušo pa stradati pusti, podoben je človeku, ki pred derečim volkom beži, kateri ga raztergati želi. V svojem begu v brezen pade, pa vendar srečno na drevesu obvisi, ki iz kraja globočine kviško eterli. Terdo se drevesa oklene, se oddahne, in misli, da je zdaj rešen in iz vse nevarnosti. Ko se pa ozre, vidi dve miši, eno belo, eno černo, ki mu pod nogami neprenehoma glodate korenino drevesa, katerega se oklenjen derži; in ko oči na drugo stran oberne, zagleda pod seboj zmaja z žarečimi očmi, ki mu z odpertim žrelom iz brezna proti. — Kader pa se navzgor ozre, zapazi mervico medu, ki iz vej drevesa v globočino kaplje. Ko to vidi, pozabi na vso nevarnost krog in krog; pozabi na volka, ki ga tik brezna čaka; pozabi na miši, ki mu drevo spodjedate; pozabi na zmaja, ki iz brezna nanj reži, ter začne samopašno med lizati in sladčico v se serkati. To je podoba človeka, ki za posvetnim nečimurnim veseljem teka. Volk namreč je smert, ki brez prenehanja ljudi pred seboj podi. Brezen je ta svet, ves poln nevarnosti. Drevo, katerega se z obedvema rokama oklepamo, je naše življenje na zemlji, ktero neprenehoma dve miši razjedate,

dokler ga ne zvernete; bela je dan, in črna noč. Strašni zmaj je peklenški sovražnik, ki vsakteremu s pogubo proti, ki večnih nebeških zakladov pozabivši le za minljivim posvetnim veseljem hiti. Kapljica medu so pozemeljske sladnosti in posvetne razveseljevanja, s katerimi svet svoje prijatle slepi in moti, da za zveličanje svoje nič nimajo skerbi.

S k l e p.

Oh, kako nespameten je tedaj človek, ki svoje serce le na ta svet navezuje in se pregrehi v službo ponuja. Svojo časno srečo, kakor smo danes slišali, s tim zapravlja; pa tudi svojo večno srečo, svoje zveličanje v nevarnost postavlja. Amen.

Pridiga za 14. pobinkošno nedeljo.

(Ljubezen božja je vstvarila, vodi in ohranjuje ves svet, in tudi človeka; gov. F. R.)

„Poglejte tice pod nebom, zakaj one ne sejejo, ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški Oče je živi“. (Mat. 6, 26.)

V v o d.

Sveti apostelj Pavl je oznanjal v mestu Listra edinopravega Boga. Da bi pa ljudi prej in rajši sprejeli njegov nauk in zapustili svoje molike, opominjal jih je vsemogočnosti in dobrotljivosti božje: „Zapustite, rekel jim je, zapustite staro malikovanje polno laži, in postanite spoznavalci živega Boga, kateri je vstvaril nebo, zemljo, morje in vse, kar je v njem; kateri je po vseh časih bil voditelj narodov, in tudi nas nmirajoče ljudi ni pustil brez znamaja svoje vsemogočnosti; kateri nas od zgoraj z dobrotami obsiplje, dež in dobre letine daje, in nas po spolnjenju vseh naših potreb z veseljem napolnuje“.

Kako lepo in pristojno je zares to opominjevanje; zapustiti imajo toraj ajdje svoje nezmožne malike, in na njih mesto s hvaležno ljubeznijo sprejeti, verovati in častiti edinopravega Boga, kateri je stvaril ves svet in vodi po očetovsko vse stvari. Kaj vendar bi zamoglo biti bolj pripravno, vero in ljubezen obuditi za neko do zdaj še neznano bitje, ko njegova vsemogočnost, ki vse storiti zamore, kar človeka k časni in večni sreči pripelje, in njegova ljubezen, ki vse to prav rada stori?

Ravno te resnice je opominjal tudi zveličar svoje učence, ko jim je rekel: „Poglejte tice pod nebom, zakaj one ne sejejo, ne žanjejo, ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški Oče je živí!“ — Da si oživimo tudi mi svoje serce z novo ljubeznijo do Boga, zato hočemo danes tudi mi premišljevati ljubeznipolnega Boga, kateri po svoji previdnosti ves svet ohranjuje in vlada pa tudi človeka varuje. V imenu Najvišega začnem, zatoraj poslušajte!

Razlaga.

1. V začetku je Bog vstvaril nebo in zemljo; in v šestih dneh je vpodobil vse, kar življenje ima. Tako kratko, tako jasno in veličastno nam pové Mozes to, kar je vsemogočnost božja storila. Bog je tedaj utrdil na nebu ognjeno solnce, ki je za nas tako potrebno in koristno ognjišče; on mu je ukazal svoje ride hoditi po večnih postavah na zmiraj ravno tisti stezi. Bog je postavil blede luno na ponočno nebo, da prijazno sveti popotniku, ko je solnce že davno vzelo slovo. Bog je nasejal brez števila bliščečih zvezd na nebeški obok, da migljajo njemu v čast in na veselje ljudem. On je vstvaril tudi ves svet in ga naredil tako veselo lepega; le on je skladal gore velikanske, votline dolbel in doline. Jezera, potoke in širno morje je roka njegova storila, on je trate ozelenil in s cvetljicami posjal ravnine. Dal je orlu bister pogled, milo petje slavcu, plahi serni urne noge in plavute ribam. Bog je vstvaril vse kar je, in življenje daje vsem stvarcem. Glejte, kaj za nas ljudi vsemogočnost božja stori!

Še več pa stori ljubezen božja do nas. Vse življenje na svetu bi moralo kmalo utoniti, če bi kedaj zgubilo solnce svoj svit, in ne moglo več deliti toplote, življenja in zdravja. Kdo pa derži solnce v dostojni višini, da prevelike vročine ne poginemo ali prevelikega mraza ne pozebemo? Kdo vozi svetlo luno ko

jasno luč skoz temo noč, in kdo jo uči svoj tek končavati in ponavljati za mesec dni? Kdo pa vodi in derži na tavžente večih in manjših svetov, ktere ko zvezde gledamo, ko se stori večer? Kdo pa meri njih pota, da nobena ne zabloudi in utone, nobena v drugo ne zadene in se ne zdrobi? Mar ni to ravno tista vsemogočna roka, ktera je vse to iz nič vstvarila? — Tista roka, ki je podelila solncu toploto, ki je mesec stvarila, in med zvezdami red vzderžuje: ona ohranjuje po očetovsko tudi vse stvari. Da živali živijo in svoj živež najdejo, da rastline rastejo in sad donšajo, da solnce sije in zvezde migljajo: vse to je delo božjih rok, to Bog naredi. In to skerb božjo, da se vse stvarjenje ohrani, in da doseže vsaka stvar njej postavljeni namen, imenujemo previdnost božjo. Ona se nam kaže po vsej natori na tavžent in tavžent strani; da le oči odpremo, že vidimo jo.

Če pogledaš, o človek! po božji natori, ki tebe obdaja, povsod najdeš lep red in vidiš, da je vse v tesni zvezi med seboj. Le glej! pusto in terdo leži po zimi pred nami celo zemljišče; s snegom pokrito ali pa z ledeno skorjo ovito se vidi, ko da bi mrtvo bilo ali spalo. Ko pa zjasni se obnebje, in topleji prihajajo žarki ljubega solnca, ko približa se spomlad: tedaj se polje spet ozeleni, drevje listje poganjati začne in čez malo časa se vse prelepo razeveti. Zmiraj topleji nastaja zdaj solnce, in iz cvetja nam sad dozori že v poletju in posebno na jesen. In ko je človek s sadjem se preskerbel, da gladu ne bo terpel, potem še le bliža se proti svojemu grobu cela natora, da se po zimi spočije. — Kdo pa pripelje nam letne čase po versti naprej; kdo pa zabrani, da na pozimski mraz in led ne sledi poletne vročine ognjeni žar; kdo pa stori, da eno iz družega izvira, da eno drugo podpira? Mar ni to spet ljubeznjiva roka ravno tistega vsemogočnega Očeta, kteri stori, da setev klije in rase ter zori? Mar ni to roka tistega, kteri je ves svet vstvaril, pa tudi vsej natori vigredi novo življenje in po zimi pokoj vživljati daje? Zares božja roka vodi in varuje vse stvari!

Ravno tisto skerb za vsako tudi najmanjše bitje zapazimo tudi, če pregledamo brezštevilne plemena živali na svetu. Vsaka najde svoj živež, odejo in stanovanje po svoji potrebi. Zverina v gori preživlja se z lovom, ovca pohlevna pa najde pašo na trati, da tudi škerjanec gladu ne terpi, to Bog oskerbi. Veliko je škodljivih, pa še veliko več koristnih žival; da bi pa preveč ne narasle in človeku nadležne ne postale, zato ima vsaka svoje sovražnike. Jelen in serna, čeravno po samem nista škodljiva, popasla bi nam žitno polje, če bi jih bilo preveč. Da jih preveč ne postane, zalezuje oba zraven človeka še volk in

medved; da zajca lisica, orel in še clo vrana napade, to je vam znano. Nobeno pleme se ne pozgubi, nobeno se preveč ne zaredi, ali to ni čudno in modro vravnano? In kdo preživlja vse te živali, mar ne tisti, kateri po besedah sv. pisma skerbi za tice pod nebom, čeravno ne sejejo, ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice? Mar ne skerbi za nje tisti, kateri orla nasituje in rujovečemu levu živež daje, pa tudi za vrabca ve, kateri raz strehe pade? Zares, dobrotljivi Bog za vse skerbi.

2. Posebno pa skerbi za tebe človeka, in tebe ljubo varuje. Po svoji vsemogočnosti je tudi tebe v življenje poklical in tebi dal neumerljivo dušo, ktera je po njegovi podobi vstvarjena. Le nekoliko pod angelje je tebe ponižal v česti, in tebi izročil gospodarstvo vseh stvari. V svoji ljubezni pa je ukazal še svojim angeljem zavoljo tebe, naj tebe na svojih rokah nosijo, da s svojo nogo ob kak kamen ne zadeneš. Le povej mi, kdo pa varuje nevednega otroka? Dete je dostikrat prav samo in zapuščeno, posebno na deželi, kjer starši za drugimi opravili hodijo. Otrok hodi sem ter tje, jemlje to in drugo reč v roke, igra in leta okoli. Kako lahko bi mogel tako nevarno pasti, da govor in posluš zgubi; kako lahko bi mogel se raniti ali kako drugo nesrečo terpeti. Pa vendar se kaj tacega le redko kdaj zgodi; mar ne varuje otroke sam Bog, kteremu otročja nedolžnost dopade? In če otrok veči postane, prešerni mladeneč, mar ne stori vse, kar bi njemu na škodo biti zamoglo; mar ne podaja se dostikrat v hudo nevarnost? On skače in pleza, se kuja in pretepa, kako lahko bi se zgodila kaka nesreča, pa božja previdnost ga varuje, da svojo nogo ob kak kamen ne zadene. Prav lepa je toraj navada, da pobožne matere svoje otroke pokrižajo in Bogu izročajo, ko jih zjutraj budijo, in ko jih na večer spat spravljajo! Pa tudi odrasčeni mož vživlja varstvo previdnosti božje, in starec sivi, kateri varstva posebno potrebuje, ker spet otroku podoben postaja.

Da se tega prepričaš, le poglej v svoje lastno življenje, in išči tam čudne steze, po kterih te je peljala previdnost božja. Kaj pa daje tebi moč, da prenašaš bolj voljno in vdano težave življenja, čeravno so hude in težke; kdo tebe uči, da bolj zaupljivo in mirno gledaš naprej v prihodnje dni? Mar ne prepričanje, da On, kateri za tice pod nebom in rože na polji skerbi, tudi tebe, človeka pozabil ne bo? Nad teboj budi oko večnega Očeta tudi tedaj, kedar tvoje trudno v spanji počiva. Večna previdnost božja odmerja tebi tvoje pota, čeravno ti še za korak komaj vidiš pred se. Bog obrača tvoje terpljenje tebi v srečo, čeravno ti njih koristi zdaj še zastopiti ne moreš. Kaj pa

je pripravilo zgubljenega sina v to, da je svoj greh spoznal in sklenil, poverniti se k svojemu Očetu nazaj; mar ne uboštvo, težave in terpljenja? Tako vodi tudi tebe previdnost božja včasi po potih, kateri tebi ne dopadajo, pa Bog le dobro namerja s teboj. — Znabiti si bil kedaj že v prav hudi zadregi, pa rešila te je kaka prav nepričakovana pomoč, kakor kak angelj iz nebes poslan. Morebiti si bil kedaj prav žalosten in otožen, pa obdal te je naenkrat spet žar nebeške tolažbe in tebi serčnost podelil. Prišel si ob vse zaupanje v prihodnje dni, pa kak vesel prigodek je tebi povzdignil up in tebe z radostjo napolnil. Od kod je to prišlo in kdo je to storil? To je delo previdnosti božje. Kjer je največja sila, tam je božja roka mila.

Da pa varuje in vodi previdnost božja ne le samo posameznega človeka, temoč tudi cele ljudstva, to nam kažejo besede svetega pisma, pa tudi sveta in posvetna zgodovina. O izraelskem ljudstvu nam pravi sv. pismo: „Našel ga je (Jehova) v pusti deželi, na kraju gnjusobe in širne puščave: vodil ga je in učil in obvaroval ko jedro svojega očesa. Kakor orel svoje mladice na letanje vabi in nad njimi visi, tako je razprostiral (Bog) svoje perute in nosil ga je na svojih ramah. In Gospod sam je bil njegov voditelj, in noben tujih Bogov ni bil ž njim“. (Deut. 32, 10—12.) S temi besedami nam pove sv. pismo, kako je Bog judovsko ljudstvo varoval, ko ga je peljal iz egiptovske sužnosti. In že prej, ko so Jakobovi sini prodali svojega nedolžnega brata Jožefa, kaj se je tedaj zgodilo? Glad po vsej deželi je moral prignati jih v Egipt, da so našli tam svojega brata Jožefa. Mirno je zamogel ta opomniti jih božje previdnosti in reči: „Hudo ste meni namenili, pa Bog je tisto v dobro spremenil“. (I. Moz. 50, 20.) Pa kaj govorim o ljudstvu, ki je dalječ od nas in o časih, ki so daleč za nami! Ni še dolgo, od kar so sovražniki sv. cerkve napadli večno mesto Rim: pa bili so zmagani, ker varuje sam Bog sv. Očeta in sedež njegov verh Vatikana. Skoraj na čudno vižo je pomagal Bog do zdaj našemu papežu, gotovo ga bo tudi varoval še prihodnje dni. — Zares, Bog varuje vsakega človeka posebej, pa on vodi tudi srečo celih ljudstev in dežel. In to prepričanje sadi zaupanje, zadovoljnost in mir v človeško serce.

S k l e p.

Ljube keršanske duše! Bog je stvarnik nebes in zemlje; zarad človeka derži vse stvarjenje po vsemogočnosti svoji, po previdnosti svoji ga pa varuje. On kaže zvezdam njih tek, in odmerja bučelici čas njenega bitja. On buja mrtvo natoro v igredi

v novo življenje in jej ukaže po opravljenem delu jeseni zopet k pokoju. — Bog ohranjuje ves svet, pa daje tudi živež takim stvarem, katerih po tisuč v kapljici vodi prebiva. Vse obsega vsemogočnost njegova, vse objema pa tudi previdnost njegova; on po očetovsko skerbi za vse stvari. Posebno pa varuje človeka, in ga spremlja po modri previdnosti svoji od zibeli do groba, da v stiskah tega življenja škode ne terpi.

Zatoraj tresi se, grešnik! pred vsemogočnostjo njegovo; hvaležno ga moli revež, kteremu je pomagal iz mnogo potreb! V prahu poklekni pred njim, o človek! in z angelji vred mu hvalo prepevaj. Vsi pa hočemo ljubiti iz celega serca tistega, kateri nas je že prej ljubil. Amen.

Pridiga v god angelov varhov.

(Kako pogostno je pohujšanje; gov. M. T.)

„Kdor (pa) pohujša kterega teh malih, ki v mé verujejo, bilo bi mu bolje, da bi se mu obesil mlinsk kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja“.

(Mat. 18, 6.)

V v o d.

Ako bi imel kdo pred svojo hišo lep prijazen vertec, kjer bi bilo vse polno mnogoverstnih lepo dušecih rož in cvetlic, ter bi bilo njegovo največe veselje, da bi jasne poletne jutra na ta vertec zahajal občudovaje lepo pisane cvetlice in radovaje se nad njih prijetnimi vonjavami, kar bi neko jutro vse pomandrano našel, ograjo videl poderto, palice polomljene, cvetlice izrovane in sem ter tje razmetane; vprašam, ali bi mar ne izdihnil iz globočine svojega serca. O to mi je gotovo hudoben, sovražen človek storil? — Ali pa ti bi bil, postavim, kak ovčar, in tvoji skerbi bila bi velika čeda prelepih belih jagnet izročena; ti bi jih ljubil, kakor svoje oko, ljubil kakor svoje življenje. Po noči pa bi se pritepel

kak sovražnik, in bi ti je vse pomoril. Zjutraj, ko prideš v zagrajo, da bi je na pašo spustil, vidil bi reve vse v kervi ležati. Ali bi ne bilo tvoje serce najbritkejše žalosti in bolečine prevzeto!

Kaka hudobija mora toraj biti, ljubi moji! ako kdo neumerjoče duše, te prezale cvetlice na Božjem vertu, te izbrane ovčice Zveličarjeve, spridi in pohujša ter peklju proda! Gotovo tak hudobnež nič drugače ne ravna, kakor kak ubijavec, kak ropar ali tolovaj, da, kakor peklena hudoba sama. O kolika žalost napravi angelom varhom, od katerih je rečeno, da nas na vseh naših potih varujejo in spremljajo, ter za zveličanje naše duše skerbé! Ali veliko jih je med kristijani, ki še ne spoznajo, da so bližnjemu v spotiko in v pohujšanje. Zato bi vam jaz danes rad pokazal, kako pogostoma da se med nami pohujšanje godi, in sicer 1. s premislikom, in 2. brez premislika.

Naj bi moje besede vsaj tiste serca ganile, ki tega najbolj potrebujejo!

Razlaga.

1. S premislikom se pohujšanje daje, ako kdo v zavednosti in iz hudobne volje na to meri, da bi bližnjega v smerten greh pripravil. To pa se navadno večkrat godi, kakor ljudje mislijo. Postavim:

a) taka pijanost, ki te ob pamet pripravi ali te nezmožnega stori, da bi svoje dolžnosti zvesto opravil, je gotovo velik, smerten greh; ker sv. Pavelj pravi: „Pijanci ne bodo posedli Božjega kraljestva“. (I. Kor. 6, 10.) Ali je pa, vprašam, dan danes kaj redkega, da mladi svet, ki se k pijači snide, drug drugemu prigovarjajo, drug drugega tako dolgo s pijačo siliijo, da se vse meje zmernosti in treznosti prestopijo? In ali je kaj redkega, da kerčmarji svojim gostom kozarec za kozarcem na mizo nosijo, in tako dolgo vanje tiščé, dokler pivci na posled še svojo pamet v kozarcih vtópé?

b) Sovraštvo je po besedah sv. Janeza, ki pravi, da tisti, ki svojega brata sovraži, je ubijavec, gotovo smerten greh. Ali se pa ne primeri prav velikrat, da tako dolgo svojega bližnjega šuntaš in dražiš, dokler se kak prepir ali pretep začne, dokler kake poboje napraviš in sovraštvo med bližnjim vnameš, ki leta in leta terpi?

c) Krivo pričevanje se gotovo med smertne grehe šteje, ker lažnjiv pričevavec bo pogubljen, pravi sveto pismo. Vendar, kako pogostoma se godi, da se pri sodnijskih obravnavah, pri pravnih, ali pri prodajanju in kupovanju bližnji da pregovoriti ali podkupiti, da po krivem spričuje in svoje krivo spričevanje še celo s prisego potrdi? Koliko krivih razsodb se je že svoje dni na to vižo sklenilo, in se je bližnjemu škoda in krivica zgodila, ki se nič več poravnati ne da!

d) Upor zôper predpostavljene je gotovo velik greh, ker sv. apostelj Pavl pravi: „Kteri se oblasti ustavlja, ustavlja se Božji volji. Kteri se pa ustavljajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo“. (Rimlj. 13, 2.) Ali kako marsikteremu sinu, hčeri ali poslu, ali marsikteremu podložnemu se na ušesa šepa in pripoveduje, da je njih stan pretežaven, da so povelja in terjatve predpostavljenih krivične ter nadležne. Tako se podpihuje, da naj se jim nikar v vse ne vdajo, temuč težavni jarem otresejo. Po takem podpihovanju podkurjena kmalu sin ali hči začneta ugovarjati: Saj nisem več otrok, da bi me kdo na povojih vodil, in ni mi treba nikakoršnega ukazovanja. Ravno tako se hlapec ali dekla prederzneti odgovarjati: „V tej in tej stvari sem sam svoj gospod, in nihče nima z menoj ukazovati; tu smem storiti, kakor sam hočem“.

e) Nečistost je gotovo in brez vsakere izjeme smerten greh. „Dela mesa, pravi sv. Pavel, pa so znane, in so te le: nečistost, nesramnost, razujzdanost . . in kar je temu enakega. Od tacih del vam napovem, kakor sem vam napovedal, da, kteri take reči delajo, ne bodo kraljestva Božjega dosegli.“ (Gal. 5, 21.) — Vendar kdo bi mogel prešteti na tavžente in milijone tistih, ki so po tem potu bili zapeljani, se z najsramotošnimi grehi seznanili in do dna svojega srca spridili! Kako velikrat se zgodi, da odrasčeni s peklensko hudobijo celo nedolžne otroke v nečistost zapeljejo. Oh, zgodi se, pa ne malokrat, da starši bratje ali sestre svoje mlajše sobrate ali sosesre v kljub vseh svetih zavez najbližnjega sorodstva k vnebovpijočim pregreham privabijo! Kako marsikteri zakonski mož zapelje z izgovorom, da je v zakonu vse pripuščeno, v stvari, ki so tudi v tem stanu veliki smertni grehi in oskrumbe tega sv. zakramenta! — Največkrat pa se zapeljevanje v nečistost godi med odrasčenimi neoženjenimi in neomoženimi obojega spola. K takemu zapeljevanju pripomore na tavžente umetnost in zvižaja. Sladke, prijazne besede, prilizovanja, pohvala, obljube in obete ljubezni in zvestobe, ter darila so prvi pripomočki, s kterimi se poskuša nesprideno serce obnoriti in na pot pogubljenja privabiti. Če pa s tem ne gre, tedaj se drugače in na drugi strani poskusi, namreč s tem, da se začne pobožnost in svetost zasmeh-

hovati, svarjenje staršev in spovednikov zaničevati, s svetimi reči in z nauki sv. vere norčevati, da jim nečiste dela niso več greh, ampak le človeške slabosti, ki jih Bog rad odpušča. In res ni treba dolgo gluhim ušesom in zapertim srcem govoriti. Padci brez števila nesrečnih so nam v spričevanje, kako tako govorjenje globoko v serca sega in kako izdaten pripomoček zapeljevanja da je. — Ako se pa z vsem tem še ne opravi, je še ena reč, s katero se večkrat celo najmočnejša čednost da omajati, in ta je, da se zakon obljubi. In to upanje, da bo za prihodnost preskerbljena, omami in preslepi celo take duše, ki so že leta in leta Bogu služile in vse skušnjavce od sebe odbijale. Tako poskuša zapeljivec enak sovražniku, da se stopinjo za stopinjo naprej pomika, dokler se bojnega polja polasti. In — le prepogostoma joka angelj device nad grehom svoje rejenke, ter izgovarja grozovito prekletstvo nad tem, ki je tako zvesto varovano dušo spridil in peklju prodal. Ljubi moji! ali ni bilo po tem potu na tavžente in tavžente zapeljanih? In morebiti je marsiktera nesrečna reva med nami, ki zamore po tem potu zgubo svoje nedolžnosti objokovati ter nebo in zemljo zapričati, da sem resnico govoril!

Poglejte! na vse te in enake viže se pohujšanje na ravnost in s premislikom ter bolj pogostoma godi, kakor se po navadi misli. Premislimo pa še ob kratkem, kako se tudi

2. brez pomislika pohujšanje daje, da bomo spoznali, kako veliko in neprecenljivo škodo da tudi po tem nebeško kraljestvo terpi.

Brez pomislika so pohujšanja krivi tisti, ki bližnjega ne zapeljejo naravnost in s hudobno voljo v smerten greh, vendar mu pa k temu priložnost dajejo. To pa se zgodi ali z govorjenjem ali z deli ali pa z opuščanjem stanskih dolžnost. K tacemu govorjenju štejem

a) Nesramne in nečiste pogovore. Taki pogovori so pravi strup za dušo, po katerem se od rodu do rodu neskončno veliko pogube troši. Ena sama nesramna beseda, ena sama gerda, umašana pesem je velikrat dovolj, da se v sercu bližnjega vname plamen nečistega poželenja, in da je začetek naj ostudniših pregreh. Posebno škodljivi so taki pogovori vpričo otrok. Oni so za otročje serca to, kar je smodivna slana za mlado cvetje. Sicer verjamem, da s tacim govorjenjem nimaš ravno vselej namena, da bi koga pohujšal; vendar to pohujšanje ravno za voljo vnetih želj gre dalje svojo pot. Zato je resnično, kar pravi sv. Pavl: „Malopridni pogovori skazé dobro obnašo“. (I. Kor. 15, 33.) In za

tega del nas kristijane ravno ta apostelj opominja, rekoč: „Vsa nečistost ali nesramnost, ali nespametne in gerde besede naj se še ne imenujejo ne med vami, ampak veliko bolj zahvaljenje“. (Efež. 5, 3 — 4.) — K pohujšljivemu govorjenju se

b) štejejo pogovori zoper vero; zakaj če vpričo drugih slabe nauke raznašaš in se zanje poteguješ, če naprave in šege sv. cerkve zaničuješ, duhovne sramotiš, se naukom sv. vere posmehuješ, pride iz vsega tega gotovo to, da slaboumne v veri omajaš, v slabovernih srcih pa še zadnjo iskro sv. vere zadušiš, in tako celo brez lastne volje zapeljivec svojega bližnjega postaneš.

Zapeljevanje brez pomislika se godi z deli. K tacim se štejejo 1. tisti, ki se ali nečimurno ali pa razujzdano oblačijo, ker taki dajejo priložnost k nečistim mislim, željam, pogledom in pogovorom, in verjemite, da je nečimurnost v obleki že marsiktero nedolžnost zagrebla. — K tacim delom se štejejo 2. plesi, ali raji. Se ve, da se norčavi svet s tem izgovarja, da zraven nič hudega ne misli. Ali kdo ti je porok, če ti nič hudega ne misliš, da tudi serce tvojega bližnjega nič hudega ne poželuje? Gotovo je, da ogenj in slama ne gresta vkup, ako nočemo pogorišča.

Sploh c) tiste dela, ki slabe izglede dajejo. „Po slabih izgledih je bilo že veliko več duš zapeljanih, nego z molitvijo in z lepimi izgledi rešenih“, pravi nek sv. učenik. Saj je človek že tako od nature bolj k hudemu, kakor k dobremu nagnjen, in ako še druge vidi hudo delati, ima nad njimi tako rekoč izgovor, da se hudemu še manj v bran zoperstavlja. Posebno škodljivi so slabi izgledi staršev in predpostavljenih, ker taki zgledi tudi otroke ali podložne za sebo vlečejo, da je večkrat ves trud, jih na pravi pot pripravi, zastonj. —

Pohujšanja brez pomislika so krivi tisti, ki dolžnosti svojega stanu zanemarjajo. Tako imajo starši dolžnost, svoje sinove in hčere pred grehom svariti in jih pred zapeljivimi priložnostmi varovati. Od kod toraj dan danes toliko posvetnosti in mesenosti, toliko milovanja vrednega spridenja med mladostjo? Glejte, največ od tod, ker manjka pri izreji svete resnobe in ostre ljubezni. Gospodarji in gospodinje imajo dolžnost, ne le za telo, ampak tudi za dušo svojih poslov skrbeti. Od kod toraj dan danes toliko razuzdanosti, toliko brezvestnega in nekeršanskega vedenja, toliko ponočevanja in vasovanja pri poslih? Glejte od tod, ker sta gospodar ali gospodinja zadovoljna, da hlapci in dekle pridno delajo, za njih drugo zaderženje pa se ne pečajo.

S k l e p.

Zveličar, naj bi naše duše rešil, je svoje Božje veličastvo zaverigel in revno podobo hlapca nase vzel, je 33 let kakor v pre-gnanstvu na zemlji živel, je učil, molil in jokal, je z ranjenimi nogami in ljubezni plamtečim srcem za zgubljenimi ovčicami čez hribe in doline hodil, se je dal zaničevati, si v obraz bljuvati, se bičati in s ternjem kronati, je na križu svojo kri do zadnje kaplje prelil in svoje življenje v neizrekljivih bolečinah daroval; ali, oh, te tako drago odkupljene duše se s pohujšanjem od njegovega serca tergajo in satanu prodajajo. Je li čudo, ako kliče: „Kdor pohujša . . . Gorje mu, po katerem pohujšanje pride! Bolje bi bilo zate, da bi te danes na mertaški oder položili in bi ti mertaški zvon zapel, kakor pa da bi imel kterikrat zapeljivec svojega bliž-njega postati. Komur pa vest očita, da je že koga zapeljal, naj posnema spokorni izgled neke imenitne gospe, ki je bila kriva, da sta se bila dva zavoljo nje bojevala, in je bil eden na pragu njene hiše umorjen. Kakor hitro se te krivice zave, izkopa po noči kosti, jih zdaj s solzami namaka, zdaj se čez nje verže, zdaj roke nad njimi sklepa, zdaj njegovo glavo v roke vzame in vpije: Poglej, mogočni Bog! mi dva oba te tu prosiva; jaz v pepeln, ta v ognji, ktereга boš uslišal? On tirja pravico, jaz prosim usmiljenja. In po dolgem omolknjenji reče: Tako dolgo bom tulila in toliko zdihljejev in tožeb storila, dokler moj krik in glas njegove kervi ne prevpije. Moje poboljšanje naj bo vsem tako očitno, da se vsi nad meno spodbadajo in mojo pokoro vi-dijo. — Pojdi, ti rečem k sklepu, in če si z zapeljivim življenjem to gospo posnemal, posnemaj jo še v pokori, da ne bo Gospod tvoje duše tirjal za dušo tvojega brata! Amen.

Pridiga za 15. pobinkoštno nedeljo.

(Naši dve materi; gov. L. F.)

„Merlič se je vsedel in je začel govoriti. In Jezus ga je dal njegovi materi.“

(Luk. 7, 15.)

V v o d.

Danešnje evangelije nam pripoveduje od neke vdove, ki je od Jezusa svojemu mertvemu sinu življenje sprosila. Ta prigodba me močno spominja na drugo mater, katera je s svojimi solzami pregrešnemu sinu gnado prave pokore zadobila. Ta mati je bila sv. Monika in sin pred razuzdan in pregrešen, potem pa velik, sloveč učenik in svetnik je bil sv. Avgustin. Od teh dveh mater se učimo, koliko premorejo pred Bogom prošnje, koliko premorejo solze materinske. Evangeljska mati, vdova Najmska, sprosi mertvemu sinu telesno življenje; Monika sprosi svojemu na duši mertvemu sinu dušno življenje ali spokorjenje. Še eno mater poznam, ki svoje otroke ravno tako, ja še več ljubi, kot mati svoje telesne otroke, ki po njih še več žaluje, ako se zgubijo, kakor mati po svojih zamertih otrocih; — ta mati je sveta katoliška cerkev. Te dve materi, telesno in našo duhovno mater hočem danes eno drugej primeriti, da bote vidili, kako duhovna mati za nas skerbi in da se bote učili, kako bi imele tudi telesne matere za svoje otroke skrbeti. Pripravite se!

R a z l a g a.

1. Dvojno mater imamo, eno, ktera nas je telesno rodila; druga, ki nas je k pravemu dušnemu življenju prerodila. Perva mati nas na revni svet postavi, skerbi da telesno ne poginemo; pa naša duša, keđar na svet pridemo, še v božji prijaznosti ni, otroci smo, pa otroci božji še nismo. Da pa postanemo otroci božji, da se poerbani greh iz naše duše izbriše, da se na duši vnovič rodimo, to stori druga mati, sveta katoliška cerkev, zatorej pravimo unej materi, ki nas rodi, telesna mati; tej, ki nas na duši prerodi, duhovna mati. Ena nas ravno tako ljubi, kakor druga; ena kot druga skerbite za nas; pa še zvestejši kot telesna mati skerbi za nas duhovna mati; kajti ona skerbi za nas od zibelje

do groba, ona skerbi za vsacega, nobenega ne zapusti, nobenega ne zamečuje, eden jej je tako ljub, kot drugi. Dve materi imamo, dve materi skerbite za našo dušno in telesno srečo; obe moramo ljubiti, spoštovati in častiti. Ljubite svoje telesne matere; zakaj s težavami so vas rodile in izredile, z veliko skerbjo vam priskerbele, kar je bilo vam treba na duši ali truplu. Enako pa tudi ljubite, častite, spoštujte še drugo mnogo častitljivo mater, sveto katoliško cerkev, ktera vas je na duši prerodila v otroke božje in vse žive dni od zibelji do groba za nas skerbi, nobenega ne zaverže, nobenega ne zapusti. Častite, spoštujte jo, ona je častljiva nevesta in njen ženin je Jezus Kristus.

Ljudje, ki niso v pravi katoliški veri, so kakor otroci brez matere; zakaj nobena druga cerkev ne ljubi svojih otrok tako, tudi ne skerbi za nje tako zvesto, kot naša duhovna mati sv. kat. cerkev. Nauki, ki jih krivoverske cerkve učijo, niso dušam k zveličanju; tudi svetih zakramentov nimajo, kakor jih nam deli prava mati, kat. cerkev. Hvalimo Boga za veliko gnado, da smo se v pravi kat. cerkvi rodili; spoštujmo pa tudi našo duhovno mater, kakor dobri otroci spoštujejo svojo telesno mater.

2. Glejte, kako je vdova ljubila svojega edinega sina. Še mertvega ne zapusti, ampak spremlje ga do groba. Ne govori ničesar, pa njene solze govorijo glasnejši, kot bi njen jezik in njene usta govoriti mogle. Zatorej jej Jezus reče: „Ne jokaj“. Potem pristopi k param, se jih dotakne, mertvega mladenča obudi in materi nazaj da. Oh, kakšno je bilo materno veselje, ko je edinega sina sprejela! Matere, tudi vi žalujete in jokate, kedar vam nemila smert ljubega otroka, sina ali hčer pobere; ktera mati ne bi žalovala? Ali še druga smert je veliko nevarniša za vaše otroke, in to je dušna smert. Kedar Bog otroka v mladih letih svete nedolžnosti k sebi vzame, tedaj je le srečen; zakaj v gnadi božji je in gre pred obličje božje v svete nebesa. Ali kader se vaši otroci, vaši sinovi, vaše hčere pohujšajo in zapeljejo in sami spet zapeljivci postanejo, kedar gnado božjo napravijo in v velikih smertnih pregrehah leta in leta živijo, tedaj so mrtvi na duši, in ta smert je nevarniša, ona pelje v večno smert, v večno pogubljenje.

Vdova je žalovala po mertvem sinu, ni ga zapustila, ampak šla je za njim in njene solze so mertvem sinu življenje spet sprosile. Ravno tako dela tudi katoliška cerkev. Ona žaluje in se joka po sinih in hčerah, ki v pregrešnosti živé; ona hodi za njimi in edino le to želi, da bi jih pripravila k pokori in k novemu dušnemu življenju. Zatoraj jih svari po pridigah in kerš. nauk, zatorej moli zanje pri vsaki božji službi, zatorej jim ponuja pomoč sv. zakramentov. Vesela je le tedaj, kedar jih vidi spet spokorjene in poboljšane. Pa njene solze še ne vsahnejo nikdar; vselej

in vsegdar ima kat. cerkev dosti sinov in hčer, ki so mrtvi na duši in ne marajo za resne njene opomine, za prošnje in molitve, ne za sv. zakramente. V terdovratnosti živijo in si pogubljenje nakopavajo.

Keršanske matere, od vdove Najmske, od matere kat. cerkve učite se, kako imate ljubiti in skrbeti za svoje otroke. Skerbite za nje in za njih nedolžne duše, varujte jih zapeljevanja. Ako so pa že pohujšani in zapeljani, žalujte in jokajte po njih, pa vendar ne zapuščajte jih, vdova svojega mrtvega sina, kakor tudi Monika svojega sina, ni zapustila. Idite za njimi, to se pravi molite za nje, opominjajte, svarite, prosite jih. Vaše molitve, vaše prošnje bojo sčasoma zmagale, jim srce omehčile, oči odperle, da bojo svoj žalostni dušni stan spoznali in se spokorili. Kakšna sreča bo potem za vas, ko vidite otroke, ki so bili za nebesa že zgubljeni, nebesom spet zadobljene! Gorje pa materi, kateri ni skerb za dušno srečo svojih otrok, ktera jih zanemarja in v grehu pušča; ona prava mati ni, ampak mačoha je, gorje za njo pri sodbi božji!

3. Še na eno reč iz današnjega evangelija moram vas opomniti. Ko je bila vdova v nar večji žalosti, ko so njenega sina že k pogrebu nesli in ni imela upanja, da bi jej kdo mogel pomagati, v tem trenutku se približa mestnim vratom zdravnik nebeški, Jezus Kristus. Kar ni zamogla nobena človeška moč, kar niso premogle matrne solze, to je, mrtvega sina obuditi, to je zamogla vsemogočna beseda našega Odrešenika. Jezus se par dotakne in spregovori le te besedice: „Mladeneč, rečem ti vstani. In merlič se je vsedel in začel je govoriti“. Spoznajte v tem vsegamogočnost božjo in njegovo neskončno dobrotljivost. Kjer je sila nar večja, kedar ne vidimo več nikjer pomoči, tam se nagloma prikaže vsemogočna roka božja in nam čudoma pomaga. Kedar nam bo v dušno srečo, gotovo tedaj Bog nam pomagal bo, dasi ravno mi ne vemo, kako in kaj. Žalostni vdovi je Jezus dal edinega sina in s tem narslajšo tolažbo; tudi nas bo potolažil, kedar bomo tolažbe nar več potrebni. Ko je bila žalost revne vdove nar večja, približal se je Jezus; nihče za to ni vedel, da bi bila pomoč že tako blizo. Tako se Jezus tudi nam včasih skrivoma, včasih očitno približuje. Skrivoma se nam približuje, kedar se glas naše vesti prebudi in nas priganja, naj bi opustili pregrešne pota, po katerih smo hodili, naj bi raztergali grešne zveze, v ktere smo se zamotali, naj bi svetnemu veselju slovo dali, in proti nebesom naše misli in želje povzdignili. Tako se nam Jezus skrivoma približuje, zakaj glas božji je, ki nam tako govori. Kakor se je Jezus param približal in mrtvemu mladenču rekel: Mladeneč, rečem ti, vstani! tako je Jezus že sto in stokrat nam rekel: Mladeneč, deklica, brat, sestra, rečem ti vstani! prebudi se iz pregrešnega spanja, iz dušne smerti. Ali ste pa tudi njegov glas

poslušali? Oh koliko jih je, ki še spijo v dušni smerti in se ne dajo prebuditi! Spali bojo, dokler jih ne bo večna smert v svoje strašne roke stisnila.

Še to prevdarite; mertvi mladeneč ni mogel sam vstati, tudi matrne solze ga niso mogle prebuditi; Jezus sam je moral priti, da je njega spet k življenju spravil. To je spet ena podoba. Ves človeški rod bil je pod oblastjo greha, in sam ne bi bil se mogel zveličati; Jezus sam, božji Sin in pravi Bog, je moral na zemljo priti, terpeti in umreti, da je zbrisal naš grešni dolg, in nam nebesa zopet odperl. Jezus nam je spet novo, večno življenje pridobil. Enako je z vsacim grešnikom. Ako smo v smertnem grehu, nismo v stanu iz svoje moči božjo prijaznost, odpuščanje grehov zadobiti. Jezus sam nam mora pomagati. Zatorej je pa Jezus postavil sv. zakramente, v katerih, kedarkoli hočemo, njegovo pomoč zadobimo. Hoče se grešnik svojih grehov očistiti, naj pristopi z zgrevanim srcem k spovednici in naj prejme zakrament sv. pokore. Kedar se svojih grehov čisto in zgrevano spove, pristopil bo Jezus tudi k njemu in ga poklical k novemu dušnemu življenju.

Kerš. brat, kerš. sestra! če spoznaš svoje dušno stanje in želiš zdravje in življenje svoji duši zadobiti, le v zakramentu sv. pokore je zadobiš. Naj bi že storil, kar bi hotel, sam si ne moreš grehov odpustiti, le duhovniku, kot namestniku božjemu, ie od Jezusa oblast dana, grehov te odvezati, z Bogom te spraviti. Hvalimo Jezusa za neskončno dobroto, ktero nam skazuje s tim, da je postavil sv. zakramente, v katerih nam priložnost daje, usmiljenje božje doseči, na duši vnovič oživet in ozdraveti.

S k l e p.

Treh naukov smo se učili po današnjem sv. evangelju.

1. Dve materi imamo . . . Spoštujmo obe . . . Sveti očetje učijo: „Kdor cerkve nima za mater, tudi Boga nima za očeta“. Jezus pa pravi: Kdor cerkve ne posluša, naj bo vam kot ajd in očiten grešnik.

2. Kakor mati skerbi za telesni blagor, tako cerkev skerbi za dušno srečo svojih otrok. Telesna mati, in cerkev morate eden drugo podpirati; kakor je cerkev materi podobna, tako mora tudi mati podobna biti sv. cerkvi. Cerkev žaluje . . . tako mora mati žalovati . . . Cerkev moli za otroke . . . cerkev svojih otrok nikdar ne zapusti . . .

3. Kedar ljudje pomagati ne vejo, Bog še pomagati more, zatoraj pred vsem svoje zaupanje na Boga stavlajmo. Merlič si ni mogel pomagati; Jezusova beseda ga je prebudila. Tudi greš-

nik si ne more sam odvezo dati; v sv. zakramentih mu je pomoč pripravljena.

Keršanske matere! veliko skerb vam Bog naloži z vašimi otroci, veliko skerb, pa tudi imenitno sveto dolžnost. Nedolžne duše vam Bog izroči, in njegova sveta volja je, da te duše varujete in jih za nebesa pripravljate. Mož, oče mora tudi skerbeti za hišo, in njene potrebe, za družino, za otroke; pa le materam je izročena nar svetejša skerb za duše nedolžnih otrok, ker tudi le one nar več oblasti in moči do njih imajo. Vaša dolžnost je, da učite otroke, Boga spoznavati, moliti in častiti; vi jih morate učiti prvih poglavitnih resnic naše sv. vere, božjih zapoved, sv. zakramentov. Vi morate v serca zasejati seme prave pobožnosti in ljubezni do Boga. Blagor materi, ktera to svojo dolžnost spozna in jo zvesto polnuje; pa gorje tudi materi, ktera svoje otroke le za ta svet podučuje, namesto za nebesa; strašen odgovor bo morala dajati zavoljo duše svojega otroka. Prava kerš. mati rajši vidi, da je njen otrok pobožen, kot zamožen; nji je ljubši, da je dober kristijan, kot mogočen gospod; nji se bolj dopade, če njen otrok zna kerš. nauk, kot drugih posvetnih reči. Tako je keršanska mati pri svojih otrokih prvi učenik, prvi duhovnik, ona jim je to, kar je kat. cerkev za vse kristijane. Bodimo torej vsi pridni in pokorni otroci obeh mater: telesne matere, ki nas je rodila za ta svet, pa tudi duhovne matere, sv. kat. cerkve, ki nas je prerodila za sv. nebesa. Amen.

Pridiga za malo gospojnico ali mali Šmaren.

(Ta praznik je visok in vesel; gov. J. T.)

„Pognala bo mladika iz korenine Jesetove in cvetlica bo prirastla iz njegovega stebra“. (Izaija 11, 10.)

V v o d.

V paradižu je stalo drevo, drevo spoznanja dobrega in hudega. To je bilo lepo, veselje je bilo, ga pogledati; ali njegov sad je bil nevaren, njegov okus je Adamu in Evi in vsem njunim otrokom princel časno in večno smert.

V paradižu sv. cerkve stoji tudi drevo, vsajeno od božje vsegamogočne roke, ki je izrastlo iz korenine Jesetove, iz kraljevega rodu Davidovega. To drevo ni samo lepo, ampak na njem najdemo tudi dobri žlahtni sad, kateri tistemu, ki ga okusi, ne pri-

nese smerti, ampak večno življenje. Kaj je to čudovito drevo? To drevo je Marija, kakor prerokuje prerok Izaija: „Pognala . . .“

In danes, predragi, danes praznujemo spomin tistega presrečnega dneva, ko je prvič prelepo in rodovito drevo v samotni puščavi kliti in poganjati začelo, danes obhajamo rojstni dan Marije Device. Stopimo tedaj danes tje pred njeni tron s svetim veseljem in serčnim voščilom, in bodimo prepričani, da nam ne bode zastoj.

Mi obhajamo danes 1. visok, pa tudi 2. vesel praznik. Obhajajmo ga toraj vredno in pa s prvim svetim veseljem; od tega hočem danes govoriti, pripravite se!

I. d e l.

Ali smo že kdaj prav dobro premislili, kdo da je Marija? Mislim, da med nami ni nobenega, ki bi ne bil že večkrat, kakor nekdanj angelj Gabriel, Marijo pozdravil, da je gnašepolna mati božja, da je kraljica angeljev in svetnikov.

Pa visokosti in velike časti, ki jo te besede obsegajo, nismo si še gotovo nikdar prav k srcu vzeli. Skusimo to danes storiti. — Njena materna čast, da je namreč mati božja, njena velika svetost, in njena visoka nebeška slava, to je trojna krona, ktera kinča njeno čelo, to je trojni svit, ki njeno glavo obdaja, to je trojni venec, ki današnji praznik lepša in poveljuje.

a) Marija je tedaj mati božja. „Glej ti bodeš spočela in sinu rodila, in ga Jezusa imenovala, on bo velik, in bo sin najvišega imenovan“. Tako jej je rekel angelj, ko jej je rojstvo Jezusovo oznanil. Ja velik, neskončno velik je sin Marijin, in za to je tudi velika, neskončno velika visokost in čast Marijina. Bog bi bil zamogel več svet stvariti, ali više in bolj imenitne matere, kakor je mati božja, ni mogel stvariti. Ta čast povzdiguje Marijo nad vse angelje, in Marijino ime ima veliko prednost pred njimi. Marija je mati, angelji pa so le služabniki božji. Marija zamore k Jezusu reči tako, kakor Bog oče: „Ti si moj sin, danes sem te rodila“. — O nezapopadljivi čudež!

Stvar vsegamogočnega večnega Boga je mati svojega stvarnika, začetek njegovega življenja. Kerubimi in Serafimi stojijo pred njegovim tronom, in ga molijo, zamaknjeni v njegovo svetost in veličastvo, Marija pa ga vzame kakor dete v svoje naročje, ga položi na svoje persi, ga poljublja in serčka, kakor naj ljubeznivša mati svojega deteta. Kolika visokost, kolika čast! Pač po pravici je zamogla Marija reči: „Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se razveseljuje v Bogu, mojem odrešeniku; zakaj nekaj veli-

kega je storil nad menoj, On, ki je mogočen in čigar ime je sveto". —

Celo omamljena od bliščobe Marijine časti je izklicala sv. Elizabeta, Caharijeva žena, ko jo je Marija prišla obiskat: „Kako je to, da mati mojega Gospoda k meni pride?“ Učimo se ljubi kristijani, učimo se od sv. Elizabete, kako moramo Marijo spoštovati in visoko častiti, zakaj le tako bomo njen rojstni dan dobro praznovali. Naj se danes in zmiraj razlegajo iz naših ust hvalne pesmi Mariji v čast, spoznajmo visoko čast njeno, da je Mati Jezusova, in pozdravljajmo jo z besedami sv. cerkve, ki pravi: „O sveta Devica, ne vem, kako bi te prav poveličeval — zakaj, tistega si pod srcem nosila, kterege nebo in zemlja obseči ne moreta“.

b) Drugi biser v kroni Marijini je njena svetost. Marija ni samo za to veličastna, ker je mati božja, ampak tudi, ker je čez vse druge svetnike sveta. — Sv. Tomaž Akvinski pravi, da Bog nobenemu kake službe ne da, da bi mu tudi gnad in lastnosti ne dal, ki so mu k tej službi potrebne. Zakaj Bog nikdar ne tirja od človeka tega, kar je nemogoče. Če je pa Bog Marijo za svojo mater izvolil, ker jej je dal službo višo in častitljivejšo, kakor je služba angelov, kdo bi se prederznil si misliti, da ji ni dal tudi vseh gnad in čednost, ki so jej bile k tako visoki službi potrebne?

On, ki je do vsake stvari tako dobrotljiv in radodaren, kako bi zamogel svoji lastni materi pičle dobrote in gnade deliti? On, ki je sv. Janeza Kerstnika že v maternem telesu posvetil, da bi bil vreden napovedovavec njegovega prihoda, kako bi bilo mogoče, da bi ne bil z vsemi gnadami olupšal in z vsemi čednostmi okinčal tiste, v kateri je sam stanovati hotel? — Marijina svetost je tolika, da je mi še s svojo pametjo obseči ne moremo. Še preden je postala mati Jezusova, pozdravil jo je angelj rekoč: „Češčena si Marija, gnade polna, blagoslovljena si med ženami“, — koliko sveteljši je pa poznej postala, ko jo je sveti Duh obsenčil, ko je 30 let z njim živela — ko je Jezusov božji zgled zmiraj pred očmi imela? Ni čuda, da sv. cerkveni učeniki povzdigujejo njeno svetost nad angelje in vse svetnike rekoč: „Neoskrunjena svetost njenega serca je zaslužila, da preseče čistost in svetost vseh drugih stvari, da je ona sama naj bolj vredna bila, pripomagati k odrešenju sveta“. —

c) Ni pa tudi čudo, da Marija ravno zavoljo svoje velike svetosti tudi v nebesih vživa naj večjo slavo in veličastvo, da je prva za Bogom. Zakaj lepši ko so rože in cvetlice, toliko lepši je venec, ki se ž njih splete. Kolikor večje so Marijine čednosti in zasluge, tolika lepša je tudi krona, ki jo ona v nebesih nosi. „Drugačna je svitloba solnca, drugačna svitloba lune, dru-

gačna svitloba zvezd; in ena zvezda se razločnje od druge po svitlobi⁴. V teh besedah sv. Pavla, so izrečene razne stopinje nebeškega veličastva. Jezus v svoji človeški podobi se sveti kakor solnce, Marija kakor luna, in drugi svetniki in angelji, kakor zvezde. —

Ja tam kraljuje Marija v nebesih ob desnici svojega božjega sina; in sv. Duh, njen ženin, jej je dal zlato svatovsko obleko, ki se sveti in blišči v rajski svitlobi njenih čednost.

Veselimo se tedaj, ljubi kristijani, veselimo se, da je Mariji tolika čast došla. Donesimo ji danes svoje voščila, voščimo jej srečo, da je postala mati božja, da je dosegla toliko svetost in nebeško veličastvo; posebno danes se tega veselimo, na njen rojstni dan, ki je bil začetek njene visokosti.

Pa danes ne smemo Marijo samo pozdraviti, ampak tudi sami sebi moramo srečo voščiti in se veseliti, zakaj današnji dan ni samo visok praznik, ampak on je za nas tudi vesel praznik.

II. d e l.

a) Če se na vihnem morju po dolgi, temni noči slednjič oblaki razdelijo; če jutranja zarja napoveduje rumeno solnce in prelepa juterna zvezda se v valovih lesketa, — o koliko veselje morajo imeti na barkah mornarji, ki so dalječ od suhega v slabem čolniku strašno in nevarno noč prebili na vihnem morju!

Taka dolga, črna noč je nastala po prvem grehu Adama in Eve v paradižu, in je terpela do časa, ko je prišel Jezus Kristus, celih 4000 let je terpela, in ubogi človeški rod, ki je takrat živel, ni vedel, kam obrniti čolnič svojega življenja. Človek ni vedel od kod je, kaj ima tukaj na zemlji opraviti, on ni vedel svojega večnega namena, ni vedel, kam pride po smerti. Pregrebe in divje strasti so ga podile, kakor čolnič na vihnih valovih, dokler je na duši in na telesu prepadel in konec vzel.

In glej, zdaj pride naš nebeški Zveličar, prišel je kakor svitlo solnce, ki temo in noč prežene, prišel je razsvetiti vse, kateri so bili v temi in v smertni senci. In Marija? Marija pa je juterna zarja, ki nam je oznanila prihod tega solnce, ona je prijazna juterna zvezda, ki nam je iz temnih oblakov prisvetila. Ja še več! Ona nam solnčne luči ni samo napovedovala, ampak tudi prinesla, zakaj Jezus Kristus naš Zveličar je preblaženi sad njenega preblaženega telesa. Kdo je tedaj med nami, ki bi se danes na

rojstni dan Marijin ne veselil? Lažnjivec je tisti, ki pravi, da ljubi Boga, ki pravi, da ljubi Jezusa, ki pa ne občuti veselja na rojstni dan tiste, ki ga je rodila. Od božje modrosti pravi sv. pismo: „Ž njo so mi prišle vse dobrote ob enem“. Tako moramo tudi od Marije reči: Ž njo nam so prišle vse dobrote, ker nam je podarila Jezusa, naj večo dobroto, naj večje blago. — Glejte tako stori materna čast Marijina, da današnji praznik ni samo visok, ampak da je za nas tudi vesel.

b) Pa tudi njena velika svetost je za nas vzrok, da se veselimo. Zakaj ona je naj močnejše vabilo, naj jo posnemamo pa tudi naj lepši izgled vseh čednost. Koga mi rajši posnemamo, kakor svoje lastne stariše? Otrok se čisto po materi odredi in izučí, ono misli, kakor mati, tako govori in dela, kakor mati, tako da je na duši in na truplu materi podobno. In iz skušnje vemo, da otroku vselej veselje stori, ako more kaj storiti, kar je mati storila. In zakaj bi nas ne veselilo, da nam je Marija mati, ki je najsvitilejši izgled vseh krepost in čednost?

Mi moramo biti ponižni, ker ponižnost je podlaga vseh drugih keršanskih čednost. Poglejmo na Marijo, ki je pri vsi svoji časti in visokosti tako ponižna, da se imenuje deklo Gospodovo. Treba nam je izgleda čistosti, potrpeljivosti in stanovitnosti v terpljenju. Poglejmo zopet na Marijo, ki je naj čistejša med čistimi, ki je devica pred porodom, devica pri porodu, devica po porodu, ki je devica vseh devic. Pa pogledjmo jo tudi kakor mater bolečin, kakor kraljico marternikov, kako stoji potrpeljivo in stanovitno pod križem svojega Sina v terpljenju, ki je tako veliko, kakor da bi 7 mečev prebadalo njeno srece.

In tako najdemo na Mariji predpodobo in naj lepši izgled vseh čednost; zato jo sveta cerkev imenuje „odsvit večne luči, neomadeževano zerkalo božjega veličanstva, podobo božje dobrote“. K temu zerkalu tedaj se vselej ozirajmo, tje svoje oči obračajmo, in prosimo Marijo, naj čednosti, ki se na njej svetijo, tudi nam v srece vtisne. Saj vemo vsi, kako slabi da smo v dobrem, da dobro sicer spoznamo, da nas pa naša spridena volja le vselej k hudemu vleče. Veselimo se tedaj danes, da nam je rojena Marija, ki ni samo izgled za nas, ampak tudi priprošnica pri Bogu.

c) Ravno zato je Marija v nebesih toliko povzdignjena, ravno zato je tako blizu svojega Sina, da zamore toliko več za nas storiti. — In koliko veselje je to za nas, da vemo, da imamo skerbno mater tam v nebesih!

Ali nismo že, ko smo komaj govoriti začeli, se učili prositi: „Sveta Marija, mati božja, prosí za nas; pod tvoje varstvo pri-

bežimo — obrni k nam svoje milostljive oči“. Ja resnično, Marija obrača rada svoje milostljive oči dolj na nedolžno dete, ki svoje rokice k njej vzdiguje, ona milostljivo gleda na revnega starčka, ki svoje umirajoče oči še enkrat k njej oberne, preden jih za vselej zatise.

Kolika tolažba, koliko veselje za nas, da imamo v nebesih tako mogočno in dobro mater! Tron njenega veličastva je za nas tron usmiljenja; njeno bogastvo je naše bogastvo, njeno zveličanje nam je zastava našega prihodnjega zveličanja.

S k l e p.

O prečastita Devica! sprejmi prijazno danes naše pozdravljenje, ki ti ga izrečemo z besedami sv. cerkve: „Hvala Ti bodi o Marija, večna hvala, zakaj Tvoje rojstvo je oznanilo veselje vsemu svetu. Iz Tebe je izišel Kristus naš Bog, ki je od zemlje prekletstvo odvezel, nebeški blagoslov prinesel, ki je smert premagal in nam večno življenje dal“. Veselimo se toraj danes; kajti današnji praznik je visok in vesel praznik! Amen.

Pridiga za 16. pobinkošno nedeljo.

(Dolžnosti do žival; gov. J. A—st.)

„Komu zmed vas bo osel ali vol v kapnico padel, in ga ne bo zvelkel precej sabotni dan“. (Luk. 14, 5.)

V v o d.

Ko bi se primerilo, da kaka živina sabotni dan — zapovedan praznik — v vodnjak pade, ne bilo bi greh, precej tisti dan zvleči jo. To nam pove v današnjem evangeliju Jezus sam, pove pa zato, naj bi svoje poslušavce podučil, da toliko manj je to greh, če v nedeljo ali v praznik kako opravilo storimo, s katerim svojemu bližnjemu, ki je gotovo več kot živina, iz velike nadloge pomagamo.

Če Jezus, nebeški učenik, danes od osla in vola govori, tudi pridigarju ne bote za zlo vzeli, če vam od žival kaj pove. Poslušajte torej danes:

Ktere dolžnosti imamo do žival. Pripravite se!

Razlaga.

Bog je človeka postavil gospoda in kralja čez vse živali. To resnico je Bog že pri stvarjenju izgovoril; rekel je Gospod: „Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti, in naj gospoduje čez ribe v morji in ptice pod nebom, in čez zverine in vso zemljo, in čez vso laznino, ki se giblje po zemlji“ (I. Moz. 1, 26.) In ko je Bog Adama in Evo vstvaril, rekel je jima: „Gospodujta čez ribe v morji in ptice pod nebom, in čez vse živali, ki se gibljejo po zemlji“. (I. Moz. 1, 28.) To gospostvo čez živali, je Bog ljudem v novič po vesoljnem potopu izročil rekoč: „Strah in trepet pred vami naj obhaja vse živali zemlje, in vse ptice neba z vsem, kar se giblje na zemlji; vse ribe morja so vam v roke dane“. (I. Moz. 9, 2) — (Glej psalm 8, 7—10.)

V resnici človek gospoduje čez živali; tudi tiste se mu morajo podvreči, ki so veliko močnejše memo njega. To gospostvo je bilo pred grehom še veliko bolj popolnoma, ker takrat so mu vse živali na zemlji pokorne bile. Po storjenem grehu se mu je sicer veliko žival sovražno zoperstavilo; pa jih s silo vkroti, vkroti tudi naj bolj divje med njimi, in resnično čez nje gospoduje.

Pa človek, kot gospodar čez vse živali, mora po božji volji z njimi ravnati, in dveh reči se mora v oziru žival varovati:

1. da jih premalo ne obraja,
2. da jih preveč ne obraja.

Pervič: žival ne smemo premalo obrajati.

a) Torej jih ne smemo terpinčiti in brez potrebe moriti. Mi se jih smemo v živež posluževati, ker to pravico je Bog ljudem dal rekoč: „Vse kar se giblje in živi, vam bodi v jed; kakor zelene zeliša vam dam vse“. (I. Moz. 9, 3.) Človek sme umoriti take živali, ktere so njegovemu zdravju škodljive, kakor tudi take, ktere sad njegovega truda pokončujejo. Bog sam je zapovedal živali umoriti, ki bodejo. (II. Moz. 21, 28). Toda brez potrebe živalim bolečine napravljati in moriti jih, je zoper božjo voljo.

b) Mi moramo z živino, posebno z domačo živino, ki nam koristi in nas razveseljuje, prizanesljivo ravnati, ji potrebno pičo in počitek dajati, in jej na pomoč priti. Sv. pismo pravi: „Pravični se usmili tudi živali, pa serce hudobnega je brez usmiljenja“. (Pregov. 12, 10.)

„Imaš živino, ogleščaj in preskerbi jo“. (Sir. 7, 24.) Bog je zapovedal po Mojzesu: „Volu, ki mane, nimaš gobca otvesti“, (V. Moz. 25, 4.) da se namreč pri težkem delu tudi kaj okrepčati zamore. Tudi je zapovedal, da sabotni dan naj se tudi živalim počitek da. (II. Moz. 20, 10.)

Še clo živalim svojega bližnjega ne smemo pomoči odreči, ampak jim moramo na noge pomagati, če padejo, in jih na pravo pot pripraviti, če so zašle. (V. Moz. 22.)

Tako nam sv. pismo priporoča prizanesljivo ravnati z živalmi, toda ljudje — o neusmiljeni ljudje! kako gerdo dostikrat delajo z živalmi! Kako nemilo delajo norčavi dečki z ljubimi ptički, ki s svojim petjem Boga hvalijo in ljudi razveseljujejo! Razderajo ptičje gnjezda, ktere so te živalice s tolikim trudom in umetnostjo napravile; pobijejo in pohodijo njih jajčike; vzamejo prezgodaj mladičke iz gnjezda, in jih pripravijo brez vzroka ob življenje. — Kako neusmiljeno ravnajo z ljubo živinico razberzdani pastirji in naglojezne kravarice, ki z bičem, s kolom, s kamnjem za njimi letajo, ali pa še clo z vilami svojo jezo nad njimi ohladé! — Poglejte neobčutne gonjače in mesarje, ki gonijo živino z velikimi pesi, ki jo popadajo in ranijo; ali pa naložé teleta, ovce in prešiče na voze, da jim glave doli visijo, da se ob kamnje zadevajo in jim kri iz nosa teče. — Tudi kuharice dostikrat živali grozovitno terpinčijo. Te postavim dostikrat ribe še žive odpró in strebijo, veržejo rake v vodo, ki še ni vrela in jih žive kuhajo, dokler vendar poginejo. Kaj se še le pri perutnini godi! S skerhanim nožem se mori marsikdaj, živim racam se razbeljen jesih v kjun vlija, da se bolj napno! O mehkočutne ženske! — In kaj vam bom pravil od sirovih voznikov, kako živini pretežko nakladajo, in kako jo, če vleči ne more, strašno preklinjajo in neusmiljeno pretepajo. O uboga živinica, ki takim rabeljnom pride v roke! Marsiktera živina mora nedolžno terpeti, kakor Balaamova oslica. Vedeževalec Balaam je na oslici jezdil na tesni poti med dvema stenama, da bi po volji Moabskega kralja izvoljeno ljudstvo preklinjal; angelj pa, ki ga Balaam ni videl, je z nagim mečem na potu stal, in ostrašena žival se je ognila s pota, se je pritisnila k steni, in je vtisnila nogo jezdicu, in je še clo padla. Čez to se je Balaam razserdil, in je ubogo oslico neusmiljeno po rebrih tolkel. Ali giejte, Gospod je odperl oslici usta, in je rekla: „Kaj

sem ti storila? Zakaj me tepeš, in že tretji pot?" Balaam je rekel: "Ker si zaslužila, in me zasramovala, o da bi le meč imel, da bi te mahnil!" Oslica je rekla: "Ali nisem tvoja živina, ktero si vselej jezdaril do današnjega dne? Povej, kdaj sem ti kaj takega storila?" "Nikoli", je [odgovoril Balaam, in Bog je Balaamu oči odperl, in je vidil na potu angelja stati z nagim mečem, in zdaj je osramoten spoznal, da je uboga žival nedolžna, in da je on sam krivično ravnal.

Ljubi moji! ko bi vaša živina včas, kakor Balaamova oslica, govoriti mogla; ali ko bi vaš sv. angelj vselej se vam pokazal, kader se nad živino serdite, bi se kakor uni vedeževalec notri v serce sramovati morali, da tako neusmiljeno ž njo ravnate, jo pretepate in preklinjate. Pomislite vendar, da vaše živali so božje stvari; vi stvarnika samega žalite, kader ž njegovimi stvarmi neusmiljeno ravnate. Saj živali nimajo pameti, in ne vejo boljši storiti, kader vi kaj napčnega storite. In vaše živali so, ki vam leto za letom toliko dobrega storé, vam delajo, vam k živežu pripomorejo, in vam mlékó in meso, in kožo in dlako poslednjič dajo. Ali ni to nehvaležno in gerdo? Vi bi te ali une živine morebiti za lep denar ne prodali, pa ji voščite, da bi je konec bilo, da bi jo hudič vzal. Prašam vas, če kuga ali druga velika nesreča pride v vaš hlev, ali smete še vprašati, od kod ta nesreča? Saj sami hočete tako imeti; zgodi se vam po vaših hudobnih željah, kakor kralj David pravi: "Ljubil je prekletstvo, in prekletstvo je nad njega prišlo". (Psalm 108, 7.)

Da se bote varovali živali terpinčiti, naj vam povem, da neusmiljenost do žival ni samo božji volji nasproti, ampak taka neusmiljenost še druge hude nastopke ima.

a) Človek, ki je neusmiljen do žival, postane tudi neusmiljen proti ljudem. Cesar Domicijan, ki je v prvem stoletju po Kristusovem rojstvu živel, bil je velik grozovitnež. Pa že otrok je bil neki proti živalim neusmiljen, in ko je že odrastel in cesar bil, zaperl se je vsakdan za en čas v svojo izbo, in je za razveseljevanje muhe nabadal.

Stari Atenci so dečka, ki je vjetim prepelicam oči iztaknil in jih potem zopet spustil, zavaljo take grozovitnosti k smerti obsodili, in so svojo sodbo z besedami poterdili; "Če je ta že kot deček tako neusmiljen do žival, kako bi še le kot mož proti ljudem bil?" — Kazen je bila res prehuda, pa strah, ki je bil vzrok te kazni, vendar spriča, da so prav sodili, namreč: kdor je majhen neusmiljen proti živalim, je velik neusmiljen proti ljudem.

Naj si to le tisti starši zapomnijo, ki se svojim otrokom

smejijo, ki vidijo, da z živalmi neusmiljeno delajo. Kader otroci odrastejo, bodo pa starši njih neusmiljenost in terdobo občutili.

b) Dostikrat se tudi prigodi, da terpinčena žival človeka za njegovo razberzdanost grozovitno spleča. Žival sicer svoje moči ne pozna, in se je tudi ne ve poslužiti; pa kader je razkačena, tudi njen gospodar, ki vsak dan z njo opraviti ima, pred njeno divjostjo ni varen. Imamo veliko žalostnih izgledov, da so živali tiste, ki so jih terpinčili, divje napadle, in so jih končale, ali jih na truplu ali na zdravju poškodovale. Poglejte žalostne nastopke terpinčenja živali!

c) Kdor živali terpinči, prej ali pozneje zadene ga pravična kazen.

Znamenita je prigodba nekega spoštovanega mestnjana, ki je bil oče sedmerih otrok, ki so lepe postave, pa vsi mutasti bili. Žalost zavoljo nesreče sinov je očetu vedno razjedala serce, in ni mogel zapopasti, zakaj ga je Bog pred drugimi očeti tako strašno obiskal. Enkrat jih je peljal iz mesta na bližno pristavo, kjer so si z mlekom, sirovim maslom in sirom postregli. Nesrečni oče je žalostno pogledoval svoje sinove, ki so zdravi in zali okoli mize sedeli, pa mutasti bili. Solze so se cedile po njegovih licih, in zdihoval je proti nebesom: „O Bog! s čem sem si to zaslužil?“ Stari Švajcar, ki je vse to vidil, vzel ga je na stran in mu rekel: „Jes vidim, da ste zelo žalostni, ker so vaši sinovi mutasti; pa jes se temu ne čudim. Jes vas od mladih nog poznam, ali še veste, kako ste kot deček ptičem nastavljali, in ste vjetim jezik iztergali, in jih spet leteti pustili? Ali še veste? Jes sem vas dostikrat svaril. Ptice pod nebom, ki s svojim petjem niso mogle več Boga hvaliti, zatožile so vas pri Bogu, in zato iz ust svojih otrok nikoli ne bote slišali, da bi vas očeta imenovali“.

Povedal sem vam, da žival ne smemo premalo obrajtati, zdaj vam imam pa še povedati, da jih ne smemo preveč obrajtati.

2. Preveč obrajtamo živali takrat, kader jih

a) tako ali pa še bolj ljubimo, kakor ljudi. Kdor s pesi vkupej spi, z revnimi ljudmi pa še govoriti noče; kdor pri nesrečah svojih ljubljenih žival žaluje, joka in tuli, pri terpljenju in revščini ubogih ljudi neobčutljiv ostane; kdor psom dobro juho in meso, zvestim poslom pa plesniv kruh vžijati daje: povejte, ali tak človek ne ljubi živali bolj, kot ljudi? Naše lepe, priliznjene živali zamorejo tudi v marsikteri drugi greh zapeljati; tudi zavoljo žival nam je treba moliti: Gospod! ne vpelji nas v skušnjavo! — Ko je kapucin Feliks neko rimsko gospo videl, da je z nezmerno ljubeznijo svojega psička gladila in božala, rekel ji je: „Koliko

boljši bi bilo za te, ko bi s tisto ljubeznijo, s katero to žival ljubiš, ljubila svojega Boga! — Neka nespametna ženska na Francoskem je svoji mački v testamentu pripisala letno plačilo ali penzijo, svojim dedičem pa je naročila, da morajo vsak teden to mačko obiskati, če tega ne storé, naj vsak svojo dedšino zgubi. Zavaljo tega je vstala pravda, ki jo je pa mačka zgubila. Poglejte, kako deleč se človek zgubi, in kako neumen postane, če svoje serce na živali navezuje.

Pa mislim, da takih neumnih ljudi med mojimi poslušavci ni. To pa vendar priporočiti moram tistim, ki živini kladajo in po hlevih opraviti imajo, naj skerbé, da se na duši in telesu čiste ohranijo, in mesnih in živinskih pregreh varujejo.

Zato vi ljubi sinovi in hčere, hlapci in dekle! vtisnite si globoko v spomin ta le nauk, ki vam ga zdaj dam: Kader v hlev greste, spomnite se na Betlehemske hlevček, kjer sta Jožef in Marija prenočevala, kjer je Jezus božje dete rojen in v jaslice položen bil, kjer so ga angeljci, pastirci in modri iz jutrove dežele obiskali, molili in obdarovali; obnašajte se vselej tako kakor so se angeljci, pastirci in modri v Betlehenskem hlevčku zadržali; bodite tako sramožljivi, kakor da bi Jezus, Marija in sv. Jožef pri vas v hlevu bili; vpričo tako svetih ljudi ne bote kaj takega mislili, govorili ali storili, kar bi greh bilo.

b) Naše veselje do žival ne sme biti drugim ljudem v škodo in nadlego. Hudi psi, neukrotene konji delajo strah otrokom in ljudem, ki nimajo orožja, da bi se branili. Če take divje živali ljudi v strah, škodo in jezo pripravijo, pregreši se njih gospodar čez peto božjo zapoved, in ta greh je le za eno stopnjo manjši od tega, če bi kdo volka, medveda ali kačo za se vkrotil, in bi jih v strah človeški družbi sebo vodil. Tudi to je greh, če kdo take nepotrebne živali ima, katerih vpitje po noči sosede v spanju moti, ali katerih požrešnost, spridenost in razberzdanost drugim hišam, vertom in njivam škodo dela.

S k l e p.

Kar smo se danes učili, naj vam še enkrat kratko povem. Živali so božje stvari. Občudujmo božjo vsegamogočnost in modrost nad njimi. Človek je od Boga postavljen gospodar čez vse živali; vendar pa brez potrebe jim bolečin napravljati in brez potrebe jih moriti ne smemo, ker to je božji volji nasproti. Od-

vračajmo tudi druge ljudi, da ne terpinčijo žival. Zahvalimo Boga za vse dobrate, ki nam jih je po živalih skazal. Varujmo se, da ne bomo na živali svojega serca navezovali. Ob kratkem: Obnašajmo se do vseh živali tako, da bomo zavoljo njih Gospodu vseh stvari enkrat s pokojnim srcem mogli odgovor dajati. Amen.

Duhovske zadeve.

Kerška škofija. Presvitli cesar so imenovali preč. g. Rebernik Jakoba za stolnega dekana in preč. g. dr. Milar Valentina za stolnega skolasta. Č. g. Bramer Andr. oskerbljuje Belasko dekanijo. En kanonikat v Gospi Sveti je dobil škof. tajnik in kaplan Šrbicelj Mat, drugi pa Štökl Šimen. Č. g. Einspieler Lamb. je prišel za škof. tajnika in kaplana. — Za provizorje grejo čč. gg. Lesjak Bal. v Belak, Ledvinko Al. v Tinje in Lipic Fr. na Kermisko planino. — Za kaplane pridejo čč. gg. Lakonik Jož. v Belak, Šac Al. v št. Mišel pri Plib., Centrih Fr. v št. Janž na mostiču, Jost Juri v Doberlovas in Štefaner Jož. v št. Martin pri Belace. Umerla sta čč. gg. O. Juri Prieler, servit v Lukavi in Germič Jož. proš in fajm. v Tinjah. R. I. P.

Goriška nadškofija. Gosp. Jan. Červ je dobil Rihenberško faro; č. g. Ant. Markovič je šel iz Ogleja za vikarja v Beljano. Iz Videmske škofije prišli č. g. Caligaris je dobil namestnijo v Belvederu. Umerl je č. g. J. Terčon, fajm. v Batuji. R. I. P.

Ljubljanska škofija. 14. t. m. sta bila vmestjena p. n. gg. dekana Mat. Kožuh za staro Loko, in Mat. Štrucelj za Kečevje. G. fajm. na Javoru Ant. Jerina je zavoljo deljčasne bolezni dobil privoljenje v pokoj se podati. G. Mat. Kuhelj, duh pom. v Velešovem, gre ravno tako v Šmarijo.

Lavantinska škofija. Prestavljeni so čč. gg. Ant. Merčnik v Ljutomer, Ferd. Jan v Gornji grad, Jak. Pečnik v Šmarije, Jož. Lah v Slivnico pri Marib. — V novi službo nastopijo čč. gg. dr. Jan. Lipold za prvega, in Jern. Voh za drugega kaplana na Vranskem, Jan. Križanič pri sv. Martinu pri Vurtembergu, Ant. Lacko v Ščavnico, Ant. Pust pri sv. Rupertu na Laškem. — Čast. g. Mart. Kovačič, podvodja semeniški, je počensten z naslovom duhovnega svetovalca. — Umerl je g. Jož. Dornik, duhovnik družbe sv. Alfonza, v pokoju pri sv. Petru pod Marib. R. I. P.

Terkaška škofija. V pokoj sta se podala č. g. Mikl. Dolinar, bivši kurat v Divači, in Ignac Eržen, bivši kurat v Golacu. V začasen pokoj se je podal Sebast. Markio, bivši kaplan in šolski učitelj v Novemgradu (Cittanuova.) — Spisane so do 6. septembra t. l. naslednje fare in kuracije: Račice, Kerbune, Sv. Peter v Gojzdu, Černiverh (Verteneglio), Golac, Divača, Opčina. — Umerla sta č. g. Ant. Siherl, bivši v pokoju, in Mat. Smilovič, bivši vodnik in katehet pri dekliški šoli v Kopru. R. I. P.

Odgovorni izdaj. in vred. Andr. Einspieler. — Natisnil J. & F. Leon v Celovcu.